

Datum
2021-06-17

Yttrande

Diarienummer
TN-2021-474

Till
Kommunfullmäktige

Motion av Charlotte Bossen (C) – Ingen ska behöva ramla – minska antalet äldre som faller på våra gator STK-2021-199

Tekniska nämnden har beslutat att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Tekniska nämnden bedömer att en gemensam handlingsplan inte stärker stadens arbete med att minska äldres fallolyckor. Ansvarsområdena för de berörda nämnderna som nämns i motionen är tydlig, och var och en arbetar på ett systematiskt sätt.

Tekniska nämnden är medvetna om att många äldre råkar ut för fallolyckor i trafiken och har därför kontinuerligt uppdragit åt Fastighets- och gatukontoret att utföra insatser för att minska dessa olyckor. Fastighets- och gatukontoret skall även fortsatt prioritera äldres fallolyckor i trafiksäkerhetsarbetet. Detta kommer förstärkas och tydliggöras i förvaltningens kommande planering av verksamheten.

Yttrande

Olycksstatistik för äldre

Fastighets- och gatukontorets senaste analys för åren 2015–2020 visar på att Malmös äldre invånare (65 år och äldre) utgör 15 % av befolkningen, men står för 23 % av det totala antalet skadade i vägtrafiken. 52 % av alla skadade äldre skadas som fotgängare i singelolyckor (1351 av totalt 2616 olyckor bland äldre). I gruppen äldre är det betydligt fler kvinnor som skadas i trafiken än män; 74 % av de som skadas i singelolyckor som fotgängare är kvinnor.

Skadegraden vid trafikolyckor är ofta högre för äldre än för andra åldersgrupper eftersom många kan ha sämre rörlighet, nedsatt syn och ofta är fysiskt skörare än yngre personer. För äldre fotgängare är det särskilt viktigt med jämna gångbanor utan uppstickande plattor och löst grus. Det är även viktigt att gångbanor hålls halkfria under vinterhalvåret. I Malmö är det fastighetsägarna som ansvarar för halkbekämpning av den största delen av gångbanorna, och därmed ligger ett stort ansvar på dem.

Insatser och åtgärder inom befintlig verksamhet

I ”Trafiksäkerhetsstrategi för Malmö stad 2015–2020” var ett av insatsområdena att förbättra drift och underhåll av gång- och cykelbanor. Inom detta genomfördes flera åtgärder som Fastighets- och gatukontoret, inom uppdraget från Tekniska nämnden, också planerar att arbeta vidare med:

- Omprioritering av vinterväghållningen. Malmö stad har gjort en analys av hur vinterväghållningen sköts i nuläget. Det har även gjorts en jämförelse mellan insatser och olycksstatistik. Under perioden lades cirka två tredjedelar av den totala vinterkostnaden på snöröjning av gång- och cykelbanor samt terminaler. Sedan år 2015 genomförs förhöjda manuella insatser vid kollektivtrafikknutpunkter där många människor rör sig och många av singelolyckorna inträffar.
- Förbättrad hantering av löst grus i anslutning till gång- och cykelbanor. Ett erfarenhetsprojekt rörande grusgångbanor har bedrivits av fastighets- och gatukontoret och kommunteknik (2016-2020). Flera olika problem har studerats på referensytor, bland annat trafiksäkerhetsaspekten. Resultatet har lett till att teknisk handbok och grävningbestämmelserna har uppdaterats med bland annat nya rekommendationer att använda mindre mängd lös singel i grusbeläggningen. Detta bedöms minska risken att löst grus sprids till kringliggande betong- och stenytor där halkolyckor ofta sker. En ökad användning av singel i planteringsytor de senaste åren har lett till att singel kommer ut i gång- och cykelbanor. En förändring av användningen och utförandet krävs för att minska riskerna för fotgängare och cyklister.
- Förbättrad säkerhet och framkomlighet för gående och cyklister vid vägarbeten. Fyra procent av fotgängares singelolyckor är relaterade till tillfälliga föremål. Flera förbättringar har gjorts för att säkerställa säkerheten och framkomligheten för fotgängare och cyklister vid arbeten på och bredvid vägar. Dessa innefattar bland annat striktare krav på utförarentreprenörer gällande hänsyn till oskyddade trafikanter samt högre krav på att trafikordningsplanerna tydligt, med hjälp av kartor, visar hur de olika trafikslagen ska ta sig förbi byggarbetsplatsen eller det tillfälliga vägarbetet med god framkomlighet och säkerhet. Under 2018 gjordes en olycksanalys där singelolyckor kopplade till tillfälliga föremål sammanställdes. Dialog förs med ansvariga på Upplåtelseenheten för offentlig miljö för att kunna förhindra/minska denna typ av olyckor i framtiden.
- Riktade drift- och underhållsinsatser. Under framtagandet av ”Trafiksäkerhetsstrategi för Malmö stad 2015-2020” har ett antal platsbesök gjorts för att peka ut och åtgärda brister i befintlig miljö. Dessa besök är en del av den ordinarie verksamheten och som en del av att förbättra verksamheten uppdateras teknisk handbok efterhand. Underhållsarbeten sker kontinuerligt, såväl planerade som mer akuta men även till följd av inkomna felanmälningar. En stor del av arbetena är att återställa nedbrutna ytskikt inklusive brunnar, kantsstöd och räcken med mera. I samband med underhållsarbeten justeras och

förbättras tillgängligheten och framkomligheten för främst cykel- och gångtrafikanter, vilket också minskar risken för olyckor. Underhållsbudgeten för gång- och cykelbanor har ökat succesivt från ca 8,6 miljoner kronor år 2015 till ca 18,8 miljoner kronor år 2020. Ett nytt funktionsavtal har tagits fram gällande att borttagning av löv ska utföras kontinuerligt på ytor, anläggningar och anordningar under hela lövfällningsperioden. Effekterna av detta bedöms minska risken för halkolyckor för oskyddade trafikanter.

- Ansvar för renhållning på gångbanor. En stor del av fotgängares singelolyckor sker på gångbanor där fastighetsägarna har ansvar för renhållning, inklusive vinterväghållning. Mellan 2018 och 2020 genomfördes ett test efter att dåvarande gatukontoret fått i uppdrag att i samverkan med olika fastighetsägare utreda möjligheterna för en enhetlig renhållning av allmän platsmark efter principen "vägg till vägg". Testet avsåg endast barmarksrenhållning och inte vinterväghållning. Området som projektet "vägg till vägg" berörde var längs Södra Förstadsgatan mellan Triangeln och Regementsgatan och utgjorde allmän platsmark.

Förutom ovan redovisade aktiviteter arbetar Fastighets- och gatukontoret sedan många år tillbaka löpande med att bygga bort enkelt avhjälpna hinder för att göra staden mer tillgänglig. De åtgärder som genomförts är framför allt sänkning av kantstenar, anpassning av övergångsställen, kontrastmarkeringar av trappor, byte av beläggning och anpassning av busshållplatser. Merparten av övergångsställena är tillgänglighetsanpassade i centrum och de delarna där det rör sig mest människor, och arbetet med andra enkelt avhjälpna hinder har också kommit långt här. Sedan en tid tillbaka pågår arbetet med åtgärder även i övriga delar av staden.

Kontinuerligt trafiksäkerhetsarbete är viktigt

Fastighets- och gatukontoret ser att fallolyckor bland äldre även fortsatt kommer vara en utmaning och utgöra en av de större olyckstyperna. Därför kommer Fastighets- och gatukontoret att även fortsatt utveckla befintliga insatser inom fortsatt trafiksäkerhetsarbete genom att göra fördjupade analyser av äldres fallolyckor i trafiken i Malmö samt inhämta kunskaper från praktik och forskning.

Ställningstagande

Tekniska nämnden är naturligtvis positiv till att stärka samarbetet med berörda förvaltningar och nämnder genom att vidareutveckla möjligheter att dela information och kunskap. Kommunikation och erfarenhetsutbyte är viktigt för att kunna arbeta vidare med fallolyckor på bred front. Fastighets- och gatukontoret skall även fortsatt prioritera äldres fallolyckor i trafiksäkerhetsarbetet. Detta kommer förstärkas och tydliggöras i förvaltningens kommande planering av verksamheten. Tekniska nämnden bedömer dock att en gemensam handlingsplan inte stärker stadens arbete med att minska äldres fallolyckor. Ansvarsområdena för de berörda nämnderna som nämns i motionen är tydlig, och var och en arbetar på ett systematiskt sätt.

Med hänvisning till vad som anförs ovan föreslår Tekniska nämnden Kommunfullmäktige besluta att anse motionen vara besvarad.

Ordförande

.....
Andréas Schönström (S)
.....

Nämndsekreterare

.....
Philip Lee
.....